

Д.В. КРИЛОВ,
докторант, Запорізький національний університет

Обґрунтування виокремлення класифікаційних ознак інвестиційних проектів у процесі їх реалізації на підприємствах

Досліджено економічну природу інвестицій і їхній зв'язок з інвестиційними проектами. Визначено значення і роль інвестицій для макrorівня і мікросередовища промислових підприємств. Обґрунтовано доцільність класифікації інвестиційних проектів. Виокремлено ознаки, за якими здійснюється класифікація інвестиційних проектів промислових підприємств. Запропоновано класифікацію інвестиційних проектів промислових підприємств.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні проекти, ефект, результат, ознаки, класифікація, науково-технічний прогрес, капітальні вкладення.

Д.В. КРЫЛОВ,
докторант, Запорожский национальный университет

Обоснование выделения классификационных признаков инвестиционных проектов в процессе их реализации на предприятиях

Исследована экономическая природа инвестиций и их связь с инвестиционными проектами. Определены значение и роль инвестиций для макроуровня и микросреды промышленных предприятий. Обоснована целесообразность классификации инвестиционных проектов. Выделены признаки, по которым осуществляется классификация инвестиционных проектов промышленных предприятий. Предложена классификация инвестиционных проектов промышленных предприятий.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционные проекты, эффект, результат, признаки, классификация, научно-технический прогресс, капитальные вложения.

D.V. KRILOV,
doctoral student of Zaporizhzhya National University

Rationale for selection of classification criteria of investment projects in the process of their implementation in enterprises

Investigated the economic nature of investments and their relation to investment projects. Value is defined and the role of investment for macro and micro industrial enterprises. Ogruntovanoj the appropriateness of the classification of investment projects. Selected characteristics on which the classification of investment projects of industrial enterprises. Classification of investment projects of industrial enterprises.

Keywords: investments, investment projects, effect, outcome, characteristics, classification, scientific and technical progress, capital investments.

Постановка проблеми. Для інвестиційних проектів є важливою їхня класифікація за різними ознаками, оскільки вона дозволяє визначити джерела фінансування таких проектів, його основні параметри, обсяг необхідних фінансових коштів, показники ефективності, а також схему (календарний план) реалізації інвестиційного проекту. Класифікація інвестиційних проектів дозволяє управляти ними протягом всіх етапів їх реалізації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. В науковій літературі багато досліджень присвячені питанням визначення сутності поняття інвестиції, їх значенню, ролі, місця на макрорівні та мікрорівнях. Визначено ключові фактори взаємодії учасників інвестиційного процесу. Виокремлено концептуальні засади забезпечення інвестиційної привабливості підприємств. Встановлено інструментарій проектного управління у забезпеченні інвестиційної привабливості підприємств. Запропоновано шляхи оптимізації інвестиційних проектів підприємств. Це праці Л.П. Батенко [2, 3], Н.І. Гавриленко [1], О.С. Коцюби [4], І.В. Кубареві [2, 3, 5], О.О. Череднікова [1]. Але не досліджено необхідність виокремлення класифікаційних ознак інвестиційних проектів у процесі їхньої реалізації на підприємствах.

Мета статті. Визначення необхідності та обґрунтування доцільності класифікації інвестицій у процесі реалізації проектів на промислових підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Економічна природа інвестицій складається в опосередкованні відносин, що виникають між учасниками інвестиційного процесу з приводу формування і використання інвестиційних ресурсів у проектах в процесі їхньої реалізації з метою розширення і вдосконалення виробництва.

Тому інвестиції у проекти в процесі їхньої реалізації як економічна категорія виконують ряд важливих функцій, без яких неможливий розвиток економіки. Вони зумовлюють зростання економіки, підвищують її виробничий потенціал [1].

На макrorівні інвестиції в проекти в процесі їх реалізації, і особливо капітальні вкладення, є основою для розвитку національної економіки і підвищення ефективності виробництва за рахунок:

- систематичного поновлення основних виробничих фондів підприємств і невиробничої сфери;
- прискорення науково-технічного прогресу, поліпшення якості і забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції;
- збалансованого розвитку всіх галузей народного господарства;
- створення необхідної сировинної бази;
- нарощування економічного потенціалу країни і забезпечення обороноздатності держави;

Рисунок 1. Вплив інвестицій на макрорівні

Запропоновано автором на основі [1].

- зниження витрат виробництва і обігу;
- збільшення і поліпшення структури експорту;
- розв'язання соціальних проблем, в тому числі і проблеми безробіття;
- забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці;
- перерозподілу власності між суб'єктами господарювання [1].

Вплив інвестицій на макрорівні наведено на рис. 1.

Таким чином, інвестиції зумовлюють в кінцевому підсумку зростання економіки. Спрямовуючи капітальні вкладення на збільшення реального капіталу суспільства (придбання машин, обладнання, модернізацію і будівництво інженерних споруд), тим самим збільшується національне багатство і виробничий потенціал країни.

Стан економіки країни залежить від ефективності функціонування всіх суб'єктів господарювання, тобто комерційних організацій.

Інвестиції, і першою чергою капітальні вкладення, є основою для забезпечення цієї ефективності на підприємстві через їхню освоєння у вигляді інвестиційних проектів.

Інвестиційні проекти на мікрорівні необхідні для досягнення таких цілей:

- збільшення і розширення сфери діяльності;
- недопущення надмірного морального і фізичного зносу основних виробничих фондів;
- зниження собівартості виробництва і реалізації продукції;
- підвищення технічного рівня виробництва на основі впровадження нової техніки і технологій;
- поліпшення якості і забезпечення конкурентоспроможності продукції;
- підвищення техніки безпеки і здійснення природоохоронних заходів;
- забезпечення конкурентоспроможності підприємства;
- придбання цінних паперів і вкладення коштів в активи інших підприємств;

- придбання контрольного пакета акцій.

Ми вважаємо, що вони необхідні для забезпечення нормального функціонування підприємств у майбутньому, стабільного фінансового стану і отримання максимальної прибутку. Все це визначає роль і значення інвестицій на мікрорівні.

Встановлено, що інвестиції в проекти в процесі їхньої реалізації є найважливішою економічною категорією, і вони відіграють виключно важливу роль як на макро-, так і на мікрорівні, і першою чергою для простого і розширеного відтворення, структурних перетворень, отримання максимального прибутку і на цій основі розв'язання багатьох соціальних проблем [2].

Інвестиції в проекти в процесі їхньої реалізації відіграють виключно важливу роль на мікрорівні. Вони необхідні для забезпечення нормального функціонування підприємства, стабільного фінансового стану і максимізації прибутку господарюючого суб'єкта.

Без здійснення інвестицій у проекти в процесі їхньої реалізації неможливе забезпечення конкурентоспроможності товарів і надаваних послуг, подолання наслідків морального і фізичного зносу основних фондів, придбання цінних паперів і вкладення коштів в активи інших підприємств, здійснення природоохоронних заходів [3].

Найбільш важливими і істотними ознаками інвестицій у проекти в процесі їхньої реалізації є:

- здійснення вкладень особами (інвесторами), які мають власні цілі, що не завжди співпадають із загальноекономічною вигодою;
- потенційна здатність інвестицій приносити дохід;
- певний термін вкладення коштів (завжди індивідуальний);
- цілеспрямований характер вкладення капіталу в об'єкти і інструменти інвестування;
- використання різних інвестиційних ресурсів, що характеризуються попитом, пропозицією і ціною, в процесі здійснення інвестицій;

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

– наявність ризику вкладення капіталу.

Засоби, призначені для інвестування, у своїй переважній масі виступають у формі грошових засобів. Крім того, інвестиції в проекти в процесі їхньої реалізації можуть здійснюватися в натурально-речовій (машини, обладнання, технології, паї, акції, ліцензії, будь-яке інше майно і майнові права, інтелектуальні цінності) і змішаній формах.

Для реалізації інвестиційних проектів як на макро-, так і на мікрорівнях необхідно детально представляти існуючі види і типи інвестицій. Усі інвестиції можна класифікувати по різних ознаках (рис. 2).

Залежно від об'єктів вкладення капіталу виділяють реальні і фінансові інвестиції [4].

Під реальними інвестиціями в проекти в процесі їхньої реалізації розуміють вкладення капіталу в створення активів, пов'язаних зі здійсненням операційної діяльності і розв'язанням соціально-економічних проблем господарюючого суб'єкта.

Підприємство-інвестор, реалізуючи реальні інвестиційні проекти, збільшує свій виробничий потенціал – основні виробничі фонди і необхідні для їхнього функціонування оборотні кошти.

Фінансові інвестиції – це вкладення капіталу в різні фінансові інструменти, перш за все в цінні папери, а також в активи інших підприємств. При їх здійсненні інвестор збільшує свій фінансовий капітал, отримуючи дивіденди та інші доходи.

Фінансові інвестиції мають або спекулятивний характер, або орієнтовані на реалізацію довгострокових проектів.

Спекулятивні фінансові інвестиції мають на меті отримання інвестором доходу в конкретному періоді часу.

Довгострокові фінансові інвестиції в основному переслідують стратегічні цілі інвестора і пов'язані з участю в управлінні підприємством, на якому реалізується такий проект.

За отриманням інвестором права власності інвестиції в проекти підрозділяються на прямі і непрямі [5].

Прямі інвестиції – це форма вкладення, яка дає інвесторові безпосереднє право власності на цінні папери або майно.

Непрямі інвестиції представляють собою вкладення в портфель (набір) цінних паперів або майнових цінностей. У цьому випадку інвестор володітиме не вимогою до активів тієї або іншої компанії, а часткою в портфелі.

За періодом інвестування в проекти розрізняють довгострокові, середньострокові і короткострокові інвестиції. Довгострокові інвестиції – це вкладення капіталу на період від трьох і більш років, середньострокові інвестиції – вкладення від одного до трьох років, короткострокові інвестиції – вкладення на період до одного року.

За регіональною ознакою виділяють внутрішні (вітчизняні) і зовнішні (зарубіжні) інвестиційні проекти. Внутрішні інвестиції здійснюються в об'єкти інвестування, що знаходяться всередині країни; зовнішні інвестиції – в об'єкти інвестування, які знаходяться за її межами. Сюди ж відноситься придбання різних фінансових інструментів: акцій зарубіжних компаній або облігацій інших держав [4].

За формами власності використаного інвестором капіталу інвестиції в проекти підрозділяють на приватні, державні, іноземні і спільні.

Приватні інвестиції представляють собою вкладення капіталу фізичними і юридичними особами недержавної форми власності.

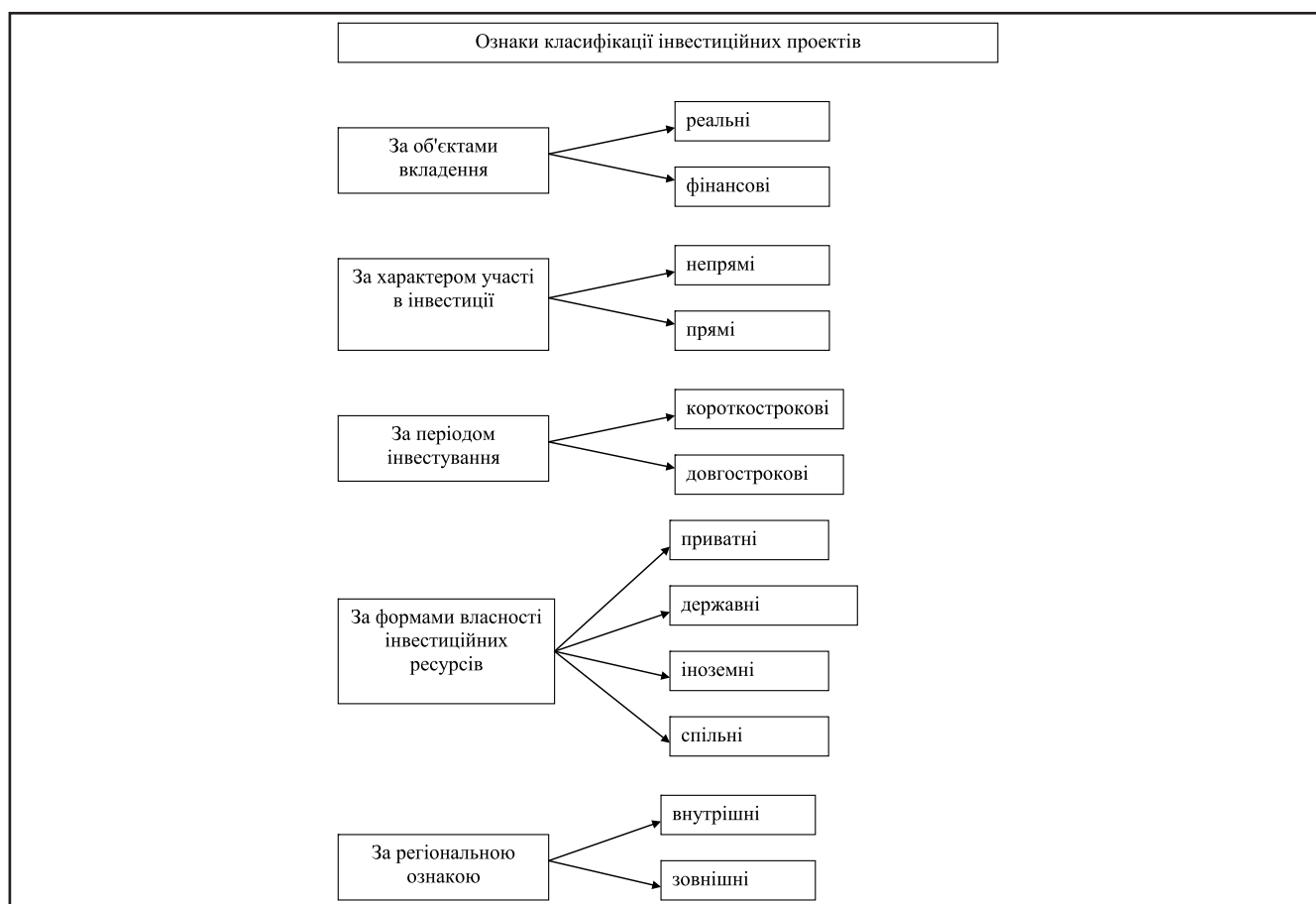

Рисунок 2. Класифікація інвестиційних проектів

До державних інвестицій відносять вкладення капіталу, здійснюване центральними і місцевими органами влади і управління за рахунок бюджетів, позабюджетних фондів і позикових коштів, а також вкладення, здійснювані державними підприємствами за рахунок власних і позикових коштів.

Іноземні інвестиції – вкладення капіталу нерезидентами (як юридичними, так і фізичними особами) в об'єкти і фінансові інструменти іншої держави.

Спільні інвестиції здійснюються спільно суб'єктами даної країни і іноземних держав [5].

Висновки

Таким чином, інвестиції слід трактувати як вкладення матеріальних і фінансових ресурсів у проекти з метою їхньої реалізації та отримання вигідних у майбутньому результатів.

Під результатом можна розуміти як отримання прибутку (доходу), так і досягнення якогось соціального ефекту, який може розглядатися інвестором як майбутній інвестиційний капітал.

Визначальним ознакою інвестицій у проекти в процесі їхньої реалізації є отримання інвестиційних ефектів. На мікроекономічному рівні основним інвестиційним ефектом прийнято вважати прибуток. Але прибуток не є єдиним інвестиційним ефектом: крім прибутку інвестиції в проекти в процесі їхньої реалізації можуть приносити економічні, науково-технічні, структурні, соціальні і екологічні ефекти.

Список використаних джерел

1. Гавриленко Н.І. Особливості інвестиційних процесів на макро- та мікрорівні / Н.І. Гавриленко, О.О. Чередніков // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Режим доступу: [http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=7&id=36]

2. Кубарева І.В., Батенко Л.П. Інструментарій проектного управління в забезпеченні інвестиційної привабливості компанії / І.В. Кубарева, Л.П. Батенко // Управлінські інновації: зб. наук. праць. – Вип. 2. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – С. 11–16.

3. Кубарева І.В., Батенко Л.П. Концептуальні засади забезпечення інвестиційної привабливості підприємства / І.В. Кубарева, Л.П. Батенко // Економічний аналіз: зб. наук. пр. / Відп. ред. С.І. Шкарабан. – Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ «Економічна думка», 2012. – Вип. 10, Ч. 2. – 426 с. – С. 405–409.

4. Коцюба О.С. Оптимізація інвестиційного портфелю підприємства в ситуації нечітких вихідних даних / О.С. Коцюба // Стратегія підприємства: адаптація організацій до впливу світових суспільно-економічних процесів. Зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: КНЕУ, 2011. – С. 233–237.

5. Кубарева І.В. Ключові фактори взаємодії учасників інвестиційного процесу / І.В. Кубарева // Стратегія підприємства: адаптація організацій до впливу світових суспільно-економічних процесів. Зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: КНЕУ, 2011. – С. 237–239.

О.М. РИБАК,
к.е.н., доцент, Національний авіаційний університет,
В.А. РЯБОШАПКА,
студентка, Національний авіаційний університет

Лізинг у відтворенні основних виробничих фондів у період кризових явищ

Проаналізовано сутність лізингу як частини інвестиційного способу оновлення основних виробничих фондів, представлені дані про динаміку вітчизняного лізингового ринку, охарактеризовано переваги та недоліки лізингу як виду інвестиційної діяльності порівняно з іншими джерелами інвестицій.

Ключові слова: лізинг, основні виробничі фонди, інвестиції, переваги та недоліки, постіндустріальна економіка.

Е.Н. РЫБАК,
к.э.н., доцент, Национальный авиационный университет,
В.А. РЯБОШАПКА,
студентка, Национальный авиационный университет

Лизинг в воспроизводстве основных производственных фондов в период кризисных явлений

Проанализирована суть лизинга как части инвестиционного способа обновления основных производственных фондов, представлены данные о динамике отечественного лизингового рынка, охарактеризованы преимущества и недостатки лизинга как вида инвестиционной деятельности по сравнению с другими источниками инвестиций.

Ключевые слова: лизинг, основные производственные фонды, инвестиции, преимущества и недостатки, постиндустриальная экономика.

О.М. RYBAK,
PhD in Economics, associate professor, National Aviation University,
V. A. RIABOSHAPKA,
student, National Aviation University

Leasing in reproduction of fixed assets during the crisis

The essence of leasing as a way to update the investment of fixed assets, the data on the dynamics of domestic leasing market, describes the advantage and disadvantages of leasing as a form of investment, compared with other sources of investment.

Keywords: leasing, basic production assets, investments, advantage and disadvantages, postindustrial economy.